FOLKET — Torsdag den 31 juli 1975

Carl-Gustaf Axelsson in memoriam

I Floda socken har i gången tid många märkliga spelmän levat och verkat. Lördagen den 26/7 hedrade Spelmansförbundet två stöttepelare inom sina leder: Ernst Granhammar och Ivar Hultström, vilka båda vilar på Floda kyrkogård. Den märkligaste folkmusikuppteknaren, verksam i Floda, var musikdirektören Anders Gustaf Rosenberg. Han var född i Lilla Mellösa och tjänstgjorde som kantor, klockare och organist i Floda 1923—1935. Nu har en annan märklig folkmusiker från Floda för alltid lagt ned sin stråke: riksspelmannen C-G Axelsson slutade sin 83-åriga levnad på Flens sjukhem den 27/7. Han hade råkat ut för två trafikolyckor och tillbragte många år i sin rullstol, tärd av plågor, som han bar med beundransvärt tålamod och ett glatt humör till slutet av sin levnad.

Jag träffade C G första gången midsommardagen 1925 i Malmköping. Då bildades Södermanlands Spelmansförbund. Jag var då ung och grön och förvånade mig över att han, som bara var 9 år äldre än jag, var så skicklig debattör. Sådant hade jag under trägna studier i Norra Latin icke fått någon kunskap om. Jag kom snart underfund med att C G var en mycket betrodd kommunalpolitiker och hade god erfarenhet både som talare och skribent. Men därom kan andra vittna bättre än jag. Alltnog: C G blev v ordf i Sveriges äldsta spelmansförbund, och jag fick som nyvald sekr anledning att många gånger i framtiden i protokollen anteckna hans kloka och vettiga inlägg.

En stor spelman, kompositör och upptecknare var C G. Han spelade mjukt, följsamt och musikaliskt. Han hade fått lära något av den legendariske riksspelmannen Alert Boström, men helst gick han sina egna vägar. Han var autodidakt, men hade en märklig förmåga att arrangera folklåtar. Helst spelade han i förbundets barndom ihop med sin spelmansvän Ivar Hultström på Fors, och dessa två var ett par samspelta parhästar. I min gröna ungdom frapperades jag av att Widmarks valser och polskor samt icke minst Hultströms egna kompositioner kunde låta fascinerande vackra och musikaliskt fulltoniga. Dessa låtar bidrog till att mitt nyväckta intresse för den sörmländska folkmusiken fick sig en injektion i positiv riktning, en medicin, som verkar än i denna dag.

Ivar Hultström kunde komponera. Alla sörmländska spelmän känner exempelvis till "I vårskogen", en gånglåt, som ofta spelas icke bara i Sörmland utan där två eller flera spelmän träffas på stämmor och träffar var som helst i vårt land. Men C G kunde också komponera. I sina kompositioner hade han många motiv att bearbeta, ibland alltför många. Men hans jusa glada Floda brudmarsch tror jag är tidlös, likaså Flenmo kyrkmarsch och "Stödda sten", en märklig mollpolska. Inspirationen till denna låt är det stora sägenomspunna flyttblocket på vägen mellan Flodafors och Granhed. Jag sätter den som nr 1 av alla kompositioner, gjorda i sörmländsk stil och efter de intentioner, som angavs i reglerna för kompositionstävlingar, som Spelmansförbundet utlyst, mest under 1930-talet.

Den 8/5 1969 gav Carl-Gustaf Axelsson på eget förlag och på egen bekostnad ut "Sörmlandslåtar", 28 st melodier, ett urval på de minst 100 han kmponerat till särskilt namngivna personer och till särskilt speciella händelser. Låtarna har han tillägnat Södermanlands Spelmansförbund, och varje medlem har gratis fått ett ex av detta märkliga låthäfte. Ändock har vi åtskilliga exemplar kvar i arkivet. Han avslutar sitt blygsamma förord på följande sätt: "Kära spelmanskamrater! Tag emot låtarna som en hälsning från en gammal kamrat, som nu är ur leken men gläds åt minnena från gamla goda tider, då vi var tillsammans på spelmansträffar i stor spelmansglädje!" En vacker, kärkommen gåva, som togs emot med tacksamhet och glädje. Det kan jag försäkra. Och den gåvan har en märklig egenskap: den trotsar tidens tand.

Som låtupptecknare kan C G nämnas vid sidan av A G Rosenberg. I samlingsverket Svenska Låtar, Sörmlandsdelen, tryckt 1934, är medtaget 9 gamla visor och danslekar efter fru Ida Johansson, Floda. Det är dock en bråkdel av C G:s repertoar. Det mesta finns i förbundets arkiv och är uppteckningar efter Albert Boström, den genuine Floda-spelmannen, och Anders Gustaf Eriksson i Hägerbo. Den sistnämnde hade en outtömlig repertoar, en folkmusikskatt, som räckte till för både Olof Andersson och även för den som skriver dessa rader...

Jag sörjer och saknar Dig, gode vän Carl-Gustaf Axelsson. Genom Dina låtar, uppteckningar och kompositioner har Du skapat Dig själv ett monument, varaktigare än kopparn. Med Dig gick den siste storspelmannen i Floda ur tiden. Spelmannen dör, men hans låtar lever och kommer att leva.

Vännen
GUSTAF WETTER

1823-1835

Vår käre Bror
och Morbror

Carl-Gustaf Axelssan

född 23 maj 1892

har lugnt och stilla insomnat.
Floda den 27 juli 1975

HELENA
Sigrid
Erik och Svea
Frithiof
Tora
Övrig släkt och vänner.

– – –

Min själ av fröjd må sjunga
Och icke sörja mer,
Nu jubla kan min tunga,
Ty sommarsolen ler.
Min sol, du evigt klara,
Min Herre Jesu kär,
Kom du att uppenbara
Vad i Guds himmel är.

– – –

En speleman, en drömmare är död.

– – –

Jordfästningen äger rum i Floda kyrka, fredagen den 1 aug. kl. 16.00. Efter akten inbjudes till kaffe i Floda Prästgård.

Meddelas endast på detta sätt.

Nätr. Rur
29. 7. 1975

ytt

C-G Axelsson död

I en ålder av 83 år avled på söndagen före detta kontoristen och riksspelmannen Carl-Gustaf Axelsson, Flodafors, Katrineholm.

Herr Axelsson var född i Floda och har haft anställningar som lantarbetare, bokbindare, livförsäkringsinspektör, målare och kontorist samt innehaft kommunala tjänster. Han har varit ordförande i kommunalnämnd, hälsovårdsnämnd och barnavårdsnämnd, dessutom ledamot av kommunfullmäktige, kyrkofullmäktige, skolstyrelse, fattigvårdsstyrelse, taxeringsnämnd, kyrkoråd och i Floda arbetarekommun samt i Röda korset.

Carl-Gustaf Axelsson var riksspelman och har med framgång deltagit i många spelmansstämmor. Han var med vid bildandet av Södermanlands spelmansförbund där han varit medlem sedan 1925, då han innehade uppdraget som vice ordförande. Han har gjort uppteckningar av ett hundratal låtar från Floda samt själv komponerat en hel del. Carl-Gustaf Axelsson var vid sin bortgång hedersledamot i Katrineholms spelmanslag och i Södermanlands spelmansförbund. Han tillhörde även Hembygdsföreningen sedan dess bildande.

Närmast sörjande är en syster och syskonbarn.

DÖDSFALL

Carl-Gustaf Axelsson. F kontoristen, riksspelman Carl-Gustaf Axelsson, Flodafors, Katrineholm, har avlidit i en ålder av 83 år.

Han var född i Floda och har varit lantarbetare, bokbindare, livförsäkringsinspektör, målare och kontorist. I kommunalnämnden har han varit ordförande. Vidare har han varit ledamot av bl a kommunfullmäktige, kyrkofullmäktige, kyrkorådet, taxeringsnämnden. Han var med vid bildandet av Södermanlands spelmansförbund, där han var medlem sedan 1925, har vunnit ett flertal spelmanstävlingar och har gjort uppteckningar av ett hundratal låtar från Floda samt själv komponerat. Även inom hembygdsföreningen var han aktiv sedan den bildades. Närmast sörjande är systern Helena samt systerbarn.

Hör av dig, GRETA GARBO

– Du har ett arv som väntar

• *Greta Garbo har ett arv att hämta — efter sin farbror riksspelmannen och kommunalpampen Carl-Gustav Axelsson. Men var finns hon?*

Av SIGVARD BLOMÉN

■ **KATRINEHOLM (Expressen) Var finns Greta Garbo?**

■ **Det är tingsrätten i Katrineholm som undrar. Domstolen har efterlyst filmstjärnan i Post- och Inrikes Tidningar. Hon har ett arv att hämta efter sin fasters man, riksspelmannen och kommunalpampen Carl-Gustaf Axelsson i Floda.**

■ **Han efterlämnade 161 000 kronor.**

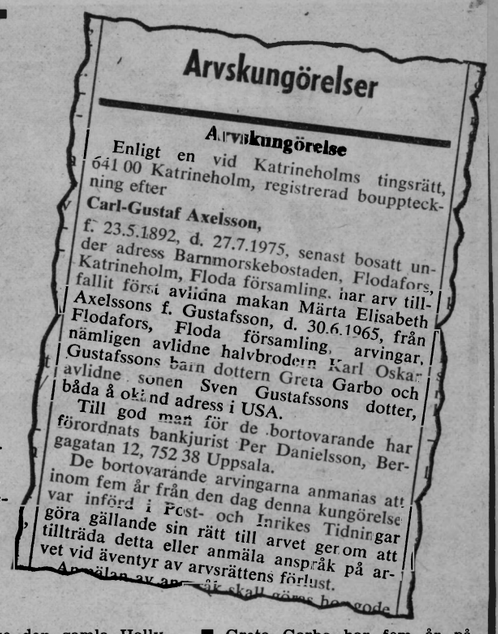

Arvskungörelser

Arvskungörelse

Enligt en vid Katrineholms tingsrätt, 641 00 Katrineholm, registrerad bouppteckning efter

Carl-Gustaf Axelsson,

f. 23.5.1892, d. 27.7.1975, senast bosatt under adress Barnmorskebostaden, Flodafors, Katrineholm, Floda församling, har arv tillfallit först avlidna makan Märta Elisabeth Axelssons f. Gustafsson, d. 30.6.1965, från Flodafors, Floda församling, arvingar, nämligen avlidne halvbrodern Karl Oskar Gustafssons barn dottern Greta Garbo och avlidne sonen Sven Gustafssons dotter, båda å okänd adress i USA.

Till god man för de bortovarande har förordnats bankjurist Per Danielsson, Bergagatan 12, 752 38 Uppsala.

De bortovarande arvingarna anmanas att inom fem år från den dag denna kungörelse var införd i Post- och Inrikes Tidningar göra gällande sin rätt till arvet genom att tillträda detta eller anmäla anspråk på arvet vid äventyr av arvsrättens förlust.

Anmälan av annan rätt skall göras hos god-

I senaste numret av Post- och Inrikes Tidningar efterlyser Katrineholms tingsrätt arvingar efter Carl-Gustav Axelsson i Floda.

Nu får inte den gamla Hollywood-stjärnan hela behållningen i boet om hon hör av sig till tingsrätten i Katrineholm. I själva verket ärver hon en blygsam summa pengar eftersom det finns 12 andra arvingar och dessutom ett par testamentstagare.

— Men vi vill ändå ha kontakt med Greta Garbo, säger man på tingsrätten. Vi har förgäves försökt att få tag i hennes USA-adress. Den är tydligen så hemlig att ingen vill lämna ut den . . .

■ Greta Garbo har fem år på sig att hämta ut arvet. Hon har en god man utsedd av tingsrätten att bevaka hennes intressen — Per Danielsson i Uppsala.

Filmstjärnan är inte den enda arvingen som tingsrätten efterlyser. Även en brorsdotter till Greta Garbo finns med bland de arvtagare som domstolen inte kunnat få kontakt med.

Garbos brorsdotter bor också "på okänd ort" i USA.

Farbrodern – speleman och bohem

Av SIGVARD BLOMÉN

■ **FLODAFORS (Expressen) Någon gång på 30-talet lär Greta Garbo ha dykt upp hos sin faster, barnmorskan och hennes man i Flodafors.**

Filmstjärnan stod på toppen av sin karriär i Hollywood och besöket i den lilla kyrkbyn utanför Katrineholm skedde i största hemlighet.

I själva verket var det så hemligt att ingen i dag törs svära på att Garbo verkligen var hemma i barnmorskebostaden i byn . . .

Inte ens prosten Bo Wahlund, i många år god vän med Carl-Gustaf Axelsson och hans fru barnmorskan Märta, Garbos faster och farbror.

— Det är väl ingen som hundraprocentigt kan säga hur det var med Garbos blixtvisit här, säger han.

Men däremot vet jag att det inte förekommit någon kontakt under senare år.

■ Fastern dog för tio år sedan, Carl-Gustaf Axelsson, som Greta Garbo nu ärver, avled i somras. Han jordfästes i början på augusti i Floda kyrka. Det var många anhöriga och gamla vänner som sände blommor till båren — men Greta Garbo hörde inte av sig.

Hon kanske inte ens vet att fasterns man, den glade spelmannen i Floda, gått bort.

Märkt av sjukdom

Carl-Gustaf Axelsson hyllades så sent som i somras när Södermanlands spelmansförbund firade sitt 50-årsjubileum i Julita.

Han satt i rullstol, var märkt av sjukdom — och dog strax efteråt.

Som spelman är han legendarisk. Om Greta Garbo minns någonting av honom är det säkerligen någon av hans brudmarscher eller polskor. Kanske dedicerade han någon av sina spelmanslåtar till henne — rent av. . .

När Carl-Gustaf Axelsson skrev en låt lät han trycka den i 500 exemplar och skicka ut den till alla spelmän i landet.

Eftersom han var den mest produktive kompositören i Sörmland blev det åtskilliga noter som trycktes och skickades från Floda under årens lopp.

Mest känd är Carl-Gustaf Axelsson för "Floda brudmarsch" och polskan "Stödda sten".

Mannen som Greta Garbo nu ärver var en av arbetarrörelsens första pampar i Södermanland.

Han började som målare men läste på korrespondens och gjorde en snabb politisk karriär.

I Floda efterträdde han den gamle kyrkoherden Carl-Axel Hallström som kommunalfullmäktiges ordförande i början på 20-talet.

Det var en politisk bomb i den lilla kommunen när den ärevördige prästen, kyrkoherde i 54 år i församlingen, myndig högerman, fick lämna över ordförandeklubban till en ung sosse.

• *Carl-Gustaf Axelsson (t h) är legendarisk som spelman i Södermanland. 1925 var han med om att starta Södermanlands spelmansförbund och hyllades så sent som i somras när förbundet firade 50-årsjubileum. Strax efteråt avled han.*

Smidig politiker

— Men Carl-Gustaf Axelsson var en smidig politiker som kunde konsten att kompromissa, säger prosten Bo Wahlund i Floda till Expressen.

Det blev aldrig några heta politiska strider i fullmäktige under hans tid.

Inte förrän på 40-talet, då sossarna själva tyckte att Carl-Gustaf Axelsson var lite för borgerlig. Då försvann han från den politiska arenan.

■ Greta Garbos farbror beskrivs av många i Flodafors som "en begåvad bohem".

Han älskade det politiska livet — och han älskade musiken.

1925 var han med om att starta Södermanlands spelmansförbund. "Floda brudmarsch", han populäraste låt, spelas ofta på värmländska bröllop.

Han dog i barnmorskebostaden i Flodafors — hans hem under många år.

Kanske var Greta Garbo där och hälsade på honom för 40 år sedan. Men ingen vet säkert i Flodafors. . .